

POSTANOWIENIE

Dnia 22 maja 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Eugeniusz Wildowicz

w sprawie **A. S.**

skazanego z art. 190a § 1 k.k.,

po rozpoznaniu w Izbie Karnej na posiedzeniu

w dniu 22 maja 2024 r.,

zażalenia skazanego

na zarządzenie Przewodniczącego IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim

z dnia 22 marca 2024 r., sygn. akt IV Ka 148/23,

o odmowie przyjęcia kasacji

p o s t a n o w i ł

uchylić zaskarżone zarządzenie i sprawę przekazać Sądowi Okręgowemu w Piotrkowie Trybunalskim do ponownego rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim, po rozpoznaniu apelacji wniesionych przez oskarżonego A. S. , jego obrońcę i pełnomocnika oskarżycieli posiłkowych od wyroku Sądu Rejonowego w Radomsku z dnia 17 listopada 2022 r., sygn. akt II K 1149/21, wyrokiem z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 148/23, zmienił zaskarżony wyrok Sądu I instancji.

W dniu 27 listopada 2023 r. obrońcy skazanego A. S. złożyli wniosek o sporządzenie i doręczenie na adres prowadzonej przez nich kancelarii uzasadnienia wyroku Sądu II instancji (k. 1005).

Wniosek o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia tego wyroku złożył także w dniu 28 listopada 2023 r. A. S. , w nagłówku pisma podając swój adres do doręczeń: „ul. N.” (k.1008). Sąd nadał przesyłki zawierające odpis wyroku wraz z uzasadnieniem do obydwu adresatów w dniu 17 stycznia 2024 r.

W dniu 29 stycznia 2024 r. obrońca skazanego odebrał odpis wyroku wraz z uzasadnieniem oraz pouczeniem o sposobie i terminie wniesienia kasacji. W dniu 30 stycznia 2024 r. obrońcy wysłali do Sądu informację o wypowiedzeniu im w dniu 27 stycznia 2024 r. stosunku obrończego przez A. S. (k. 1045).

Przesyłka adresowana do A. S. , nadana na adres „ul. N. ”, awizowana dwukrotnie, nie została podjęta w terminie (k. 1049).

W dniu 5 stycznia 2024 r. A. S. został zatrzymany i doprowadzony do Aresztu Śledczego w P. w celu odbycia kary pozbawienia wolności orzeczonej zaskarżonym wyrokiem. Pismo z Aresztu Śledczego, zawierające informację o osadzeniu skazanego oraz obliczenie kary, zostało załączone do akt sprawy w dniu 17 stycznia 2024 r. (k.1066), czyli w dniu wysyłki na jego adres domowy odpisu wyroku Sądu II instancji wraz z uzasadnieniem.

W dniu 12 marca 2024 r. A. S. nadał w Zakładzie Karnym w P. pismo do Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, zawierające wniosek o wyznaczenie obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 148/23, załączając sporządzone przez siebie osobiście pismo procesowe zatytułowane „kasacja”.

Przewodniczący IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim zarządzeniem z dnia 22 marca 2024 r., na podstawie art. 530 § 2 k.p.k., art. 524 § 1 k.p.k. i art. 530 § 2 k.p.k., odmówił przyjęcia kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 21 listopada 2024 r., w sprawie IV Ka 148/23, sporządzonej przez skazanego A. S. , wobec wniesienia jej po upływie terminu zawitego.

A. S. wniósł zażalenie na powyższe zarządzenie podnosząc, że nie miał możliwości odebrać wyroku wraz z uzasadnieniem, ponieważ od dnia 5 stycznia 2024 r. został osadzony w jednostce penitencjarnej, a w związku z tym uzasadnienie wyroku nie zostało mu doręczone. Podał, że od 27 stycznia 2024 r. nie korzysta z pomocy obrońców w związku z brakiem środków finansowych na opłatę ich usług. Z uwagi na powyższe wniósł po raz kolejny o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu w celu sporządzenia i wniesienia w jego imieniu kasacji od wyroku Sądu II instancji.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie zasługuje na uwzględnienie.

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Trybunalskim w dniu 17 stycznia 2024 r. nadał przesyłkę zawierającą odpis wyroku tego Sądu z dnia 21 listopada 2024 r., sygn. akt IV Ka 148/23 wraz z uzasadnieniem na adres domowy skazanego. Czyniąc to, zignorował informację, zawartą w aktach sprawy, że A. S. został w dniu 5 stycznia 2024 r. zatrzymany i doprowadzony do Aresztu Śledczego w P., celem wykonania orzeczenia zapadłego w niniejszej sprawie. Tym samym skazany nie miał możliwości odebrać adresowanej do niego przesyłki. Z przyczyn podanych w dalszej części postanowienia, nie można było także przyjąć tzw. fikcji doręczenia na podstawie art. 133 § 1 i 2 k.p.k.

Po otrzymaniu pisma A. S. z dnia 12 marca 2024 r., Sąd Okręgowy powinien był zbadać, czy skazanemu został skutecznie doręczony odpis wyroku wraz z uzasadnieniem (o co wnioskował w terminie), a tym samym, czy w ogóle rozpoczął bieg 30-dniowy terminu do złożenia kasacji (art. 524 § 1 k.p.k.). Tymczasem, Przewodniczący IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim, wydając zaskarżone zarządzenie, tego nie uczynił, błędnie przyjmując, że skazany, składając w dniu 12 marca 2024 r. sporządzoną osobiście kasację, uchybił terminowi zawitemu do dokonania tej czynności procesowej.

Każdy oskarżony lub skazany, zmieniając miejsce pobytu na okres dłuższy niż 7 dni jest obowiązany do poinformowania o tym fakcie organów prowadzących dany etap postępowania – o czym zostaje uprzedzony już podczas pierwszego przesłuchania. Z przepisu art. 75 § 1 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym od 1 lipca

2015 r. wynika, że obowiązek ten obejmuje również zmianę miejsca pobytu z powodu pozbawienia wolności. Chodzi przy tym o pozbawienie wolności w innej sprawie niż tocząca się przed danym organem. Ponieważ, jak wynika z akt sprawy, zatrzymanie w dniu 5 stycznia 2024 r. wiązało się z wykonaniem wyroku w sprawie zakończonej wyrokiem Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 148/23 – czyli wyrokiem, który skazany chciałby zaskarżyć w drodze kasacji – obowiązek poinformowania Sądu o zmianie miejsca pobytu skazanego nie obciążał. To Sąd powinien był, korzystając z informacji zawartych w aktach sprawy, dostrzec potrzebę wysłania skazanemu odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem na adres zakładu karnego. Jako że skazany nie otrzymał orzeczenia Sądu II instancji wraz z uzasadnieniem, nie rozpoczął jak dotąd biegu miesięczny termin do złożenia kasacji. Zarządzenie Przewodniczącego IV Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim jest zatem błędne, dlatego należało je uchylić, przekazując sprawę temu Sądowi do ponownego rozpoznania.

Prezes Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim (Przewodniczący Wydziału Karnego) powinien w pierwszej kolejności zarządzić doręczenie skazanemu orzeczenia wraz z uzasadnieniem, a następnie rozpoznać złożony przez niego w piśmie z dnia 11 marca 2024 r. (k.1076) wniosek o wyznaczenie mu obrońcy z urzędu celem sporządzenia i podpisania kasacji od wyroku Sądu Okręgowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 21 listopada 2023 r., sygn. akt IV Ka 148/23. Jeżeli A. S. zostanie przyznany obrońca z urzędu, wówczas ten wniesie w jego imieniu kasację albo sporządzi opinię o braku podstaw do wniesienia w sprawie kasacji. W tym drugim przypadku 30-dniowy termin do wniesienia kasacji sporządzonej i podpisanej przez innego obrońcę (tym razem z wyboru) będzie biegł dla skazanego od momentu doręczenia mu przez Sąd informacji o niewniesieniu kasacji przez obrońcę z urzędu. Konieczność zagwarantowania skazanym, którym ustanowiono obrońców z urzędu dla ewentualnego sporządzenia i wniesienia kasacji, równych praw w dostępie do skargi kasacyjnej, wymaga bowiem, aby w wypadku, gdy obrońca z urzędu nie stwierdzi podstaw do sporządzenia i wniesienia tej skargi, pouczyć skazanego - informując go jednocześnie o stanowisku obrońcy z urzędu - że przysługuje mu możliwość wniesienia kasacji sporządzonej przez

adwokata z wyboru w terminie 30 dni (art. 524 § 1 zd. 1 k.p.k.), liczonych od dnia następnego po dniu, w którym poinformowano go o oświadczeniu obrońcy z urzędu (art. 16 § 2 k.p.k.), niezależnie od tego, czy skazany po otrzymaniu odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem wniósł własnoręcznie sporządzoną kasację, czy też nie składając tej skargi, złożył wniosek o ustanowienie obrońcy z urzędu dla sporządzenia i wniesienia kasacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 28 marca 2017 r., III KZ 15/17).

Biorąc powyższe pod uwagę, Sąd Najwyższy orzekł jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]